

Abstrakt

Endemické druhy české květeny představují stále aktuální téma. Jejich efektivní studium je spojeno s porozuměním faktorům a procesům, které je ovlivňují. Ve střední Evropě jsou endemické druhy relativně vzácné, výjimku tvoří Alpy a Karpaty. Na území České republiky jsou vázány především na subalpínský (alpínský) stupeň, tedy na území Vysokých Sudet. Většina českých endemitů představuje evolučně mladé taxony, které ještě nejsou dostatečně diferencovány. Z tohoto důvodu je jejich taxonomické zhodnocení obtížné. Endemity Vysokých Sudet pochází pravděpodobně z holocénu. Výjimku tvoří apomiktické taxony, např. druhy rodu *Hieracium*, které pravděpodobně vznikly dříve než v holocénu. Vznik většiny sudetských endemitů umožnila geografická izolace malých populací, které byly ponechány samovolnému vývoji. Tento typ alopatrické speciace se nazývá peripatrická. Peripatrická speciace je nejspíše zodpovědná i za vznik taxonomicky sporného endemita *Primula elatior* subsp. *corcontica*, který je poddruhem značně variabilní *P. elatior*. Na území České republiky se vyskytují tři poddruhy *P. elatior* – subsp. *corcontica*, subsp. *elatior* a subsp. *tatrensis*. Tyto poddruhy se odlišují morfologií listů a rozšířením. *Primula elatior* subsp. *corcontica* byla popsána na základě alopatrického výskytu a morfologické charakteristiky. Zda skutečně představuje samostatnou vývojovou linii, by měly prokázat až moderní morfometrické a molekulární metody.

Klíčové pojmy: endemismus, speciace, *Primula elatior*, Vysoké Sudety, evoluční historie